

Pula, u utorak dne 23. jula 1901.

Oglas, pripodlana id.
tiskati i razrađuju se na temelju
običnog cienika ili po dogovoru.

Novič za predbrojnik, oglase i sl.
Izdati se naputnicom ili poloz
nicom pošt. Štedionice u Hrvatsko
u administraciju lista u Puli.

Kod narobe valja točno oz
načiti ime, prezime i najbližu
poštu predbrojnika.

Tko list ne vrije ne primi,
ako to jevi odpravnitvena u
stvorenem pištu, na koji se
ne plaća poštarnica, ako se izvana
napis "Reklamacija".

Cekovnog računa br. 847-249.

Telefon tiskare broj 38.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stipe Gjivić. — U nakladi tiskare J. Kripotić i drug. u Puli. — Glavni urednik prof. Matko Mandić u Trstu.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Nelogom rastu male stvari, a mesloga sve polvaru". Naredna poslovica.

Izleti svakog satora i potka
e počas.

Nedjeljni dopisi se ne vraćaju,
nepotpisani netiskaju, a ne
frankirani neplaćaju.

Predplata se postavlja na
12 K. u obič. { na godinu
ili K 6—, odn. 3— na
pol. godine.

Ivan carvinci vidi postarini.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u

Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici
Gulin. br. 5 te prima stranke
četvrt nego i svaki svaki dan
od 11-12 sati preje počne.

Sjećajte se
Družine sv. Cirila i Metoda
za Istru

Da smo na čistu!

Carskim patentom od dne 8. junija 1901. bijaše sazvan istarski sabor za dne 20. junija 1901. u Kopar.

Toga dana bijaše sabor otvoren u Kopru nakon običnih formalnosti. K prvoj sjednici ili k otvorenju pristupilo je 18 članova talijanske saborske većine i 7 članova hrvatsko-slovenskog kluba.

Pošte - nagovora g. predsjedniku i pozdrava vladinoga zastupnika pročitao je predsjednik kluba većine izjavu u — proslijedjeli proti sazovu sabora u Kopar i tada izadje on sa drugovima iz sabornice. Prije sjednice predaže predsjedniku i članovi manjine, pismeno izjavu za sabor, kojom opravduju svoj ulaz u sabor, al posto nebijše u sabornici zakonitog broja zastupnika, nemoguće ju predsjednik prihvati. Tim je svršila prva sjednica nakon koje doznači zastupnici, da će ih predsjednik k II. sjednici pozvati pismeno i na dom.

Za osam dana t. j. 27. junija dobit će zastupnici pozive, da se dostave k II. sjednici. Članovi hrvatsko-slovenskoga kluba došli su svi do jednoga. Predsjednik hoće da otvori o podne sjednici, ali u sabornici samo naših devet. Zatim poslaže zvati zemaljake prisjednike, koji dodjose u sabornicu. Svi zastupnici su predsjednikom bijaše jedva 14, i tako izjavi predsjednik,

PODLISTAK

**S kojih razloga gube mnoga djeca
velju za nauk, a po devrščku nar
škele zanemare knjigu i daljnju na
obrazbu. Kako da se tome deskoči?**

Piše: Veljko.

(Nastavak).

S druge strane, eto ti ih s ogovaranjem prama svome bližnjemu, prama poštenju jednoga ili drugoga; prama upravi, imade li da plati kakvu neznatnu svjetlicu ili štošta sličnoga. Prama školskim vlastima, na nje pakovo navlaš kao iz rukava slijpe ciele čitljive; jer eno im sin ili kćerka mora da idu u školu mjesto za ovacama ili volovima, ili da obavljaju kakvu drugu radnju itd. A opet tuje se: Ne brini se ti za drugoga, misli sam na sebe, na svoju korist, ne prti se u tudi poslove, govoriti olači sinu; ne doista namjerom, da ga učini sebičnjakom, no za to, jer mu ocinska ljubav predpostavlja pogibelj onđe, gdje je oba korist; pa tim po stupkom i nehotice ugnjuće u srcu svoga djeteta ona plemenita čestva, po kojima bi on htio, da trpi za druge. I to se sve na žalost zbiha, i govor pred djećicom, koje ponasanja roditelja djejulu ponajjače na

da sjednice nemože biti, a buduće, da će javiti svakomu na dom. Prije sjednice izručili su članovi hrvatsko-slovenskoga kluba predsjedniku poznate prečne predloge o premještenju zemaljskoga sabora, o uređenju učiteljskih plaća i protiv vinskog klausuza. Na taj način izjavila se i druga sjednica istarskoga sabora radi prikosa talijanskih saborskih većina.

Što sada, pitalo se občinstvo? Jedni su držali da je uslijed sukoba između vlade i saborske većine neizbjegljiv raspust, ili bar zatvorene sabora; drugi su računali, da bi mogla vlada popustiti i sabor sazvati natrag u Poreč, dokim bijaše i takovih, kojih bijahu stalni, da će se odporinci umekšati i da će jedva priteciti most, koj bi njim vlada sagradila, a da se mogu u sabor častno povratiti. Tko poznaje neodlučnost vladinih krugova i svakojakim obzirom, koje goje do saborske većine, nije se moglo ipak očekivati, da bi ti krugovi pali ničije pred odpornom strankom, te da bi njoj za volju u ovom času sazvali sabor u Poreč. Treće mišenje činilo nam se je najtemeljitim i najopravdanijim, da će naime doći između vlade i saborske većine do nagodbe t. j. da će vlada toj većini sagraditi zlatan most, po kojem će se ona moći častno vrati u sabor. I ovo mišenje ret bi, da će se obistinili.

Nam je poznato naime iz posve pouzdane izvora, da je saborska većina zahtjevala od vlade, da ova predloži sazvatu sabor u Poreč, i našem listu zakonsku osnovu za prenos zemaljskog sabora i zemaljskih ureda iz Poreča u drugo koje istarsko mjesto, te da će

U talijanskih listovih, koji su u tjesnom savezu sa talijanskimi prijaci Istre, citamo obrazloženje k tomu sazovu sabora odnosno k povratku talijanske većine u sabor. „Tej sazov — kažu rečeni listovi — stoji u savezu sa konferencem, koju su imali talijanski zastupnici prošlog utorka u Trstu. Zemaljski kapetan izvjesti o položaju prihodčiv, da je vlada očekivala, da će sabor redovito razpravljati tečajem mjeseca lipnja i predložiti težke moralne i materijalne stete, koje bi mogle nastati uslijed nerada sabora. Doda, da će vlada predložiti zakonsku osnovu o prenosu sabora i zemaljskih ureda i da će razpustiti sabor nebude li većina omogućila tečajem ovoga mjeseca njegovu redovito djelovanje. Namjestnik da je izjavio, da vlada nekani više sazvati sabora u Poreč. Druga i težka bijaše razprava o prihodenju zemaljskoga kapetana. Uzvati pak, da je vlada opravdala sazov sabora izvan njenog redovitog sjedista, predloživši spomenutu osnovu, o kojoj se je imalo razpravljati, nadvladala je končano mišenje, da se ne pusti obstinenciju iz upravnih razloga i da se izbjegne ozbiljnim štetam za pokrajinu.“

Iz ovog obrazloženja zemaljskog kapetana u sjednici talijanske saborske većine, proizlazi dvoje: prvo, da je vlada pripravila predložiti saboru na razpravu zakonsku osnovu o prenosu sabora i zemaljskih ureda iz Poreča, i drugo, da je vlada odlučila razpustiti sabor nebude li isti već tečajem ovoga mjeseca počeo

svom pogledu stiće u svojim vlastitim kućama; kad promislimo, da je to plod one nekad slabosti, a nekad nesuglasja između roditelja njihovih.

A ne griesi li se možda proti onom pedagoškom načelju — sa malim častnim iznimkama — u mnogo kuća, koje kaže, da je bolje neku zapovijed ne izdati, nego li, kad smo ju već jedanput izdali, ne paziti da strogo i tačno izvršena буде? Né griesi li se, možda proti tome načelu nepreraste? Ali gje se u kući nemakonti ni srca zahtjevati, da izdane zapovjedi strogo od djece izvršene budu, tu se, kao navlaš traži postignuti nešto, što je u očitoj opreci s onim, što je u prvini nakana bila postignuta, i što se svakako radi ugleda svoga i radi uzgoja djece trebalo postignuti. Djeca, koja kao s orlovinom očima paze na sve, što se oko njih zbiva i koja su mnogo više logičnija, nego li se to obično čini, ne gube puno vremena a da tu slabost roditelja svojih požnada, te prama njoj urede svoj posluh. Kakvom uzgoju u poslušnost da se nadamo od onih roditelja, kod kojih, bilo s ovog bilo s onog razloga, nema sklada, nema ni kakvoga međusobnog suglasja; od onih roditelja, gdje se jedan protivi i dopušta ono, što je drugi zabranio; od roditelja,

razpravljati. Mi neverujejmo, da se je saborska većina preplašila raspustom zemaljskoga sabora, jedno stoga, što je sedašnji sabor i onako na umoru, a drugo stoga, što sa raspustom sabora ta većina i onako ništa negubi, jer ostaje ona i nadolje s nama na zemaljskoj upravi. Saborska većina bila bi se mogla preplašiti novim izboru, kad bi njoj se bilo da razumiti da odlučujućem mjestu, da bi njoj se moglo kod novih izbora malko pritegnuti udje, a da nebude mogla po širokoj volji raditi, kao što je radila kod svih dosadašnjih zemaljskih i državnih izbora. Tko zna da li je bilo i o tom pogovoru između vlasti i predstavnika saborske većine!

Bilo što mu drago, istarski sabor je opet sazvan i talijanskoj saborskoj većini sagradjen je zlatni most, po kojem će ona po svoj prilici slavodobno u sabor.

Taj most nesačinjava jedino zakonska osnova o prenosu sabora i zemaljskih ureda, već se bojimo, da će biti glavni stupovi tog mosta krvava ledja istarskih Hrvata i Slovenaca.

Otkad se je počelo ozbiljno razpravljati pitanje prenosa istarskog sabora i zemaljskih ureda, izticali su kolovodje talijanske stranke u svojim listovima i na sastancima, da su oni pripravni doprinesti u žrtvu vlasti i tobož saborskoj manjini, pod uvjetom, ako vlada odsteti pokrajinu odnosno zemaljsku blagajnu i grad Poreč u štelu, koja bi nastala i zemlji i Poreču sa prenosom sabora i zemaljskih ureda iz ovoga grada i drugo ako vlada odsteti talijansku stranku političkim povišticama na štelu slovenske stranke, odnosno na štelu većine pučanstva pokrajine. To bi bili oni neki uvjeti, koje traži saborska većina od vlade, prije nego li ima užeti u razpravu spomenutu zakonsku osnovu.

gdje jedan bez ikakvog obzira zastupa i opravdava ono, što drugi napada i pobija?

Predjimo čakom na drugi razlog, na občenje djeteta s drugovima. Zapitajmo sada sami seba: na kakvim mjestima i sime može se to dijeti sastajati ili družiti? Mi mislimo ili u roditeljskoj kući, ili u kući svoga druga, ili na ulici. Pa i ovdje nije li zar osobito obitelj pozvana na to, da strogo pazi i bđije koga, kao druga djeteta svoga, prima pod krov kuće svoje; nije li zar ona dužna i jedina moguća, da na to dobro i dobro pazi, u čiju kuću njezinu djetetu zalazi, s kime se druži i s kime se po putu sastaje? A da li ona to izvršuje? Mogao sam iz svoga vlastitoga iskustva — a mislim da će to biti i mnogi od čitatelja — konstatovati, da mnogi od njih slabo nastoje oko toga; oni ih puštaju da im idu kod hoće, da se drže s onim, koga sam izaberu, na koga se prvoga — izašav iz kuće — namjeri, da zalaže u kuće kamo i gdje im se prohuije. A njima kao da je lakše ako nije kraj njih. Pa vidimo ih na ulicama, gdje se skiu bez iščeg nazora i pozke, gdje više no jedanput izvaljuju takvih rieči, da se, čovjek zgražava i srebića od cuda, a još se, tako rekuć, nezna ni valjano obući, ni pravo, Oče naša izmoliti! (Nastavak.)

Ne temeljito bi zaista bilo srebićati se od cuda srebiću neposlušnosti, koja je mnogom djetetu obvladala, kad se znade, da je taj neposluš naravna posledica propalih stvorova!

Ne temeljito bi zaista bilo srebićati se od cuda srebiću neposlušnosti, koja je mnogom djetetu obvladala, kad se znade, da je taj neposluš naravna posledica onoga rđavoga uzgoja, štono ga dječa u

Gledate materijalne odštete koli zemlji i dobio ime Merikan, ali Amerika ostala naša binedike, te nek nam prati pomoći stojećih zemaljskih izbora. Mladotesci toli gradu. Pored u prenos sabora i tumač, a on došao kući visoke glave a stranaka u svojem listu najtoplje. Neka uređa, nemože biti s naše strane nikakvog prigovora. Mi moramo dapaće biti svi u Americi. Ljudi bili su još onda, kako se nica ruku, jer inade smo posve propali.

tom složni, da dobije za to pokrovite bo-gatu odštete, a da uzmogne uređenje pri-stojine prostorije koli za sabor, tadi za zemaljske urede u onom mjestu, kamo bi se imalo i sabor i zemaljske urede pre-mjestiti. Taj il takav uvjet imali bi složno staviti i zastupati svi zemaljski zastupnici bez razlike narodnosti. Nu zemaljske urede — drugih uvjeta nebi moglo biti, a najmanje uvjet o nekih političkim po-vlasticima ili pravila na našu štetu. Takvog uvjeta nebi imalo biti, a kad bi zbilja bio, naši zastupnici, dužni su svojoj časti i narodnomu obstanku, da ga svim silama, bezobzirno i najodlučnija suzbiju.

Al da, reći će se, takvi uvjeti il takve nagodbe jesu tajne, do kojih nemože ne-pozvano uho. Istina je, da se takvi ugo-vori neobješaju na veliko zvono, ali je takodjer nepobitna istina, da imadu svi zastupnici, dakle i naši, ne samo pravo nego i dužnost, da pitaju vladu za raz-jašnjenje, za sve podatke i za sve nacrte, na temelju kojih je ona sa saborskem većinom sklopila ugovor. Dok toga neimaju članovi hrvatsko-slovenskoga kluba na istarskom saboru u ruci, dok im se sve neproumati kako je doslo do kompromisa između vlasti i većine, dok im nije sve jasno i dok nisu o svemu na čistu, oni nemogu i nesmiju odali svojih gla-vova za vladinu osnovu. Naši za nevolju susedi imaju već do sada preko svake mjerje svakojakih prava i povlastica na štetu il čak na propast našega naroda; na ledjih toga vječnoga patnika sagradjeno je već svakojakih mostova, po kojih se bahati njegovi susedi širom Istre okolo oholo Šire i sepire i ih mostova na rje-govu sramotu i pogubu nesmije biti više.

Naši zastupnici sudjelovali će stalno kod prestoničnih saborskikh razprava, koje bi moglo biti po naš narod pogubonosnije nego li ikota dosadašnja. Mi se pouzdamo u njihovo bistro iko u i njihovo zdravu pamet, u odlučnost i pozivljivost njihova. Oni nemogu, oni neće kumovati ugovorom na temelju kojih se sve to dublje kopa grub našemu narodu.

Na dan nek dodju čisti računi, ili neka izgrizu osnovu o prenosu crvi i moljci prije nego li postane zakonom!

DOPISI.

Sa otoka Cres-a na Petrovo.

(Konac)

VI. Ancijani.

Oni nisu nipošta glavari puka, kao što bi moraliti, već prosto občinski služe. Stari je bio običaj, da anciane ili kako drugdje kažu delegati župane itd. biru puk. Tako se još živi ljudi sje-ćaju, da bi se narod skupio izpred crkve, pa bi ondje, kako kažu balotali i an-ciana. Onda bi ga predstavili občini;

ova bi ga potvrdili i on bi bio glavar puka. Nu sad, u novije doba, nije tako. Občina sama imenuje ancian i bez da bi se za to popitala kod puka, koji bi za to mogao biti prikladniji, već imenuje oné muževe, koji su njoj po čudi. Tako je n. pr. u Beleju bio ancian čovjek posten i pamešan, znade čitati i pisati, nu valja da nije' plesao posve, kako su talijaništi svirali, zamjenili ga drugim, Me-rikan stoji nepomičan, jer je njihov pril-žavac i jedini tamo talijanac. Kod izbora za V. kuriju, ali vrbe bolje zamjenili ga drugim... No u Martinšćici glasoviti Me-rikan stoji nepomičan, jer je njihov pril-žavac i jedini tamo talijanac. Kod izbora za V. kuriju, ali vrbe bolje zamjenili ga drugim... No u Martinšćici glasoviti Me-

rikan stoji nepomičan, jer je njihov pril-žavac i jedini tamo talijanac. Kod izbora za V. kuriju, ali vrbe bolje zamjenili ga drugim... No u Martinšćici glasoviti Me-rikan stoji nepomičan, jer je njihov pril-žavac i jedini tamo talijanac. Kod izbora za V. kuriju, ali vrbe bolje zamjenili ga drugim... No u Martinšćici glasoviti Me-

rikan stoji nepomičan, jer je njihov pril-žavac i jedini tamo talijanac. Kod izbora za V. kuriju, ali vrbe bolje zamjenili ga drugim... No u Martinšćici glasoviti Me-rikan stoji nepomičan, jer je njihov pril-žavac i jedini tamo talijanac. Kod izbora za V. kuriju, ali vrbe bolje zamjenili ga drugim... No u Martinšćici glasoviti Me-

rikan stoji nepomičan, jer je njihov pril-žavac i jedini tamo talijanac. Kod izbora za V. kuriju, ali vrbe bolje zamjenili ga drugim... No u Martinšćici glasoviti Me-

rikan stoji nepomičan, jer je njihov pril-žavac i jedini tamo talijanac. Kod izbora za V. kuriju, ali vrbe bolje zamjenili ga drugim... No u Martinšćici glasoviti Me-

rikan stoji nepomičan, jer je njihov pril-žavac i jedini tamo talijanac. Kod izbora za V. kuriju, ali vrbe bolje zamjenili ga drugim... No u Martinšćici glasoviti Me-

rikan stoji nepomičan, jer je njihov pril-žavac i jedini tamo talijanac. Kod izbora za V. kuriju, ali vrbe bolje zamjenili ga drugim... No u Martinšćici glasoviti Me-

rikan stoji nepomičan, jer je njihov pril-žavac i jedini tamo talijanac. Kod izbora za V. kuriju, ali vrbe bolje zamjenili ga drugim... No u Martinšćici glasoviti Me-

rikan stoji nepomičan, jer je njihov pril-žavac i jedini tamo talijanac. Kod izbora za V. kuriju, ali vrbe bolje zamjenili ga drugim... No u Martinšćici glasoviti Me-

rikan stoji nepomičan, jer je njihov pril-žavac i jedini tamo talijanac. Kod izbora za V. kuriju, ali vrbe bolje zamjenili ga drugim... No u Martinšćici glasoviti Me-

rikan stoji nepomičan, jer je njihov pril-žavac i jedini tamo talijanac. Kod izbora za V. kuriju, ali vrbe bolje zamjenili ga drugim... No u Martinšćici glasoviti Me-

VII. Gospodarstvo i seoba.

Naš je narod na ovom otoku zapu-šten i zanemaren od svakog; našem na-rodu treba pomoći i to pomoći moralne i materijalne. Ovdje nam trsna ušišnja vinograda, jedini proizvod, jer je tlo kr-šitivo i odveć slabo za druge proizvode, ali za trs najprikladnije. Kad bi se narod do na sadnje američke loze, mogao bi se brzo opet oporaviti, jer onim, koji su se počeli malo ozbiljnije tim baviti, doši dobro uspjeva. Al narod se neda nato sklonuti, već se danonice seli, što je mla-djega i krepećeg u Ameriku trbuhom za kruhom. Tim upropasćuje sebi i svoju domaću se zemlju zapušta; tako se skoro svuda vidi samo drač i korov, te čovjeka koji iole pošteno misli, groza hvata, kad gleda u budućnost. Novci što se famo-zašluže, nekoji tamo i ostave, u nekoj ih zbilja salje kudi, koje družine potroši, jer drugog dobitku nema. Nekoji pristeđu-kuju stotinicu, čak i hiljadicu, ali što od toga, kad se novac kao novac lako po-troši. Jedna bolest ili kakva druga nesreća, a mnogo put i lako uznemo, dok je, se troši a kad na koncu konca nema ništa, doći će starost pa eto bide i nevolje; doći, kad bi se kod kuće radilo, bio bi jači temelj za budućnost za nas i naše potomke. Mnogi će nam od vas reći: eh dobro vi kažete, ali treba jesti, treba djeti hrane i odjeće. Jest istina je, jer to i svi kusamo s Vama; no nekažemo, da neidete za dobitkom, nipošto; za dobitkom treba ići, ali braćo, s onimi dobiti gra-dite si temelj za budućnost po mogućno-sti; sadite američku lozu, pak će nam se vratići ako Bog da prvanje stanje.

Mnogi bi doisto i sadio, ali kaže: koja mi korist kad neznam ciepit. Tko će nam ciepit? Stoga treba, da bi nam vla-da dala valjanih putujućih učitelja, koji bi moralni boravili među narodom, te mār-lijive i valjano podučavati narod u svih granah poljodelstva. Za cieli kotar Lošinjski imamo 21. poljodelska učitelja, jedan za grad Cres sa stanom u Cresu, a jedan za cieli otok Krk i vanjske občine cresačke i Lošinjsa sa stanom u Krku. Ovaj je vredan čovjek ali mu sile toliko nesnužu, tako da se ga vidjuće doći u Sliven gdje je vladin vrt, kadkog jednom u godini, a kad god ni to. Iz pomenutog vrtu, koji je u Slivenu za ova sela, male man korist, jer običenite pouke u njem nema, a od rozaka i žilavica, koje se u njem ugaju, dobije nekoji, koji se prijavlje u Slivena i Martinšćice po 50—60 loza, a drugi nista, dakle što je to prama potrebi?

Stoga molimo visoku vladu i naše stranke u Pragu vode se ozbiljni prego-vori glede zajedničkog nastupa kod pred-

stojecih zemaljskih izbora. Mladotesci prvak dr. Engel prepričava slobu objavljivanja listu najtoplje. Neka se prepusti — kaže — narodu da si izaberi kandidate i zastupnike koji će se izabrati nakon izbora na zajedničkom predstavljanju.

Neki češki listovi pričaju u vjetu, pod kojim bi bio voljan siedi vodja staro-česke stranke dr. Rieger opet stupiti u sabor. On traži, da opozove mladočesku stranku predi u sumnjičenja, koja je nanj kroz godine bacala; da se odsupi mandat i njegovim starim prijateljem Matušom, Zalky, Brafu, Sedlaku i Šubertu. Ovi češki listovi činiti će se važda Mladotescima strančkim prevelikim, nu staro-česki listovi jesu na to pripravni te kaže unapred, da tko zeli imati dra. Riegera, treba da dade njegovoj stranci, koja je po vlasti vrijedno podpunu zadovoljstvu.

U Galiciji su se dale sve stranke na ozbiljnu agitaciju. Poljaci su nedavno imali u Lavovu izborni sastanak a sada čitamo, da su sve rusinske stranke osim Barwińskog izdale proglašenje na svoje izbore. Svi ti proglašeni pozivaju Rusine na složno i jedinstveno postupanje kod predstojecih izbora. Postupanje Barwińskog, koji se jeste nije oglasio, turnati se tako, da se on neće priključiti radikalnim Rusinom premađe je on bio na čelu kod njihovog izstupa iz sabora.

U zadnjoj sjednici kranjskoga sabora dne 18. ovoga mjeseca nabrojio predsjednik mnogobrojne zakone, koje je sabor stvorio tečajem 6-godišnjeg svog djelovanja na korist Kranjske. Predstojnici svih stranaka priznali su javno u saboru uspješno djelovanje narodnog zastupnika tečajem ove 6-godišnje izborne perioda. Svi ti predstavnici zahvalile se toplo koli saborskom predsjedniku toli zemaljskom poglavaru na blagohotnoj podrpsi, koja pruža svakom žgodom zastupstvu naroda.

U sjednici gorickog sabora od dne 20. t. m. bijaše na dnevnom redu pitanje o gradnji zemaljske ljudnice. Slovenski zastupnici slavile predlog, da se to pitanje izvrši finansijskom odboru, dočim su htjeli Talijani, da se odmah razpravi. Kod glasovanja propao je predlog Slovenaca, reču što zapustiće ovi sabornici, da tim prepreči svaku daljnju razpravu. Mudri predsjednik dr. Pajer nagovara je dra. Gregorčića, da on kao podpredsjednik vodi daljnju razpravu, nu Gregorčić je tu i askav u ponudu odbio znaujeti; da se za njom skriva talijanska spletka, da je naime dr. Gregorčić zasjao predsjedničku stolicu. Pajer bio bi stupio među zastupnike i tada bi ih bilo s njim skupa dovoljno, da glasuju o predmetu i bez slovenskih zastupnika. Kako je naravski talijanski zastupnici bijahu ogorčeni, sto im Slovenenci prekrizile račune.

Craia, Cera, Crnogorski službeni list pobija odlično sve one vesti, koje su se u novije vrijeme širile o zarukah kneževicke Ksenije sa bugarskim knesom Ferdinandom, o zarukah kneževica Mirka sa nekom ruskom velikom kneginjom i o posjetu talijanskim kraljevskim suprugom na Cetinju.

Srbija. Kralj Aleksander okreće sve to više svoja leđa liberalnoj stranci, kojom upravljaju bivši ministri Avakumović i Ribarac. Do sada bijahu uvek liberalci sa krunom, dočim bijahu radikalci, opisani i predstavljeni kao protivnici kruni i kraljevstvima. Take plaće kralj zasluge onih, koji su g. 1858. protjerali kneza Aleksandra Karadjordjevića i prisrknili priestolje ponovno knezu Milošu Obrenoviću, i koji su nakon umorstva kneza Mihajla doveli u Biograd na priestolje mladog kneza kraljeg kraja Milana. Liberalna stranka videći, da njoj kruna tako vraca nemiku drago, ohladnjela je sve to više napram kraljevskom dvoru i tako je došlo, da se sada kralj Aleksander od liberala odaje premađe u približava radikalom. Mostarskom Osvitu opisuju iz Biograda položaj u Srbiji veoma crnimi bojami.

Bugarska. Bački listovi bacise prvi u svjet vijest, da se radi o tomu kako bi se Bugarsku proglašilo kraljevinom. Opat se obćenito, da knez Ferdinand svuda radi želav o tomu, da se Bugarska takođe proglaši. Danas neima više o tom dvojbe, da ga u tom poduhvatu podupire takođe Rusija. Zajam od osam milijuna rubala, što ga je Bugarskoj izposlovala ruska vlada, te sastanak velikog kneza Aleksandra Mihajlovića sa knezem Ferdinandom očiti su znakovi, da postoji uzko prijateljstvo između ruskog i bugarskog dvora.

Španjolska. U nemirnoj Španjolskoj nemogu se nikako duhovi umiriti. Sad u jednoj sad u drugoj pokrajini ustanu nemirnjaci sad proti vladinim naredbama, sad proti vojničtvu a sad proti crkvi i njenim ustanovam. Podigli su dana bjaše nemira u pokrajini Saragoni, gde su lažni liberalci na hukucali svjetinu proti svećenstvu, samostanu i crkvama ebedrom. Vojničtvo je užpostavilo red.

Mjestne:

"Il Popolo Istriano". Članak: Jučer se je svršila pred kotarskim sudom u Rovinju razprava zainternta uslijed prijave "Prvog Ist. Sokola" proti uredniku i voditelju lista "Il Popolo Istriano" radi uvrijeđenosti. Na razpravi je odgovorni urednik priznao da nije pisao dočićnog članka, dokim je kotarsko poglavarstvo u Puli informiralo da je Ivan Timeus "duša" tuženog lista. Sudac je proglašio krivim odgovornog urednika te ga osudio na globu od K. 20 pretvoriv u dva dana zatvora, te na objavljenje osude u lista.

Tko pači hrvatska imena? Nasi prijatelji! Talijani trube danonice po svojim novinama, da hrvatski svećenici izkrivljaju krstne knjige tim, što upisuju pravilno hrvatska imena! Da li se pravilnim upisivanjem hrvatski imeni u krstne knjige iste izkrivljuje, i jest pitanje, koje se mora rješiti jedino u prilog Hrvata, nipošto proti njima. Nu, sasvim druga je stvar, kada se hrvatska imena upisuju ne talijanskim pravopisom već potalijanjuje. Tako npr. bje kršćeno u stolnoj crkvi u Puli dne 20. lipnja 1892. djele Hrvata-Vrbnica po imenu i krstu Milačića jednostavno kao Milazzi, dakle po talijansko se hrvatsko držati već kod krsta... Naravski, takova sta nije očima! Talijana izkrivljivanje crkvenih matica, to je patriotski čin talijanskih svećenika reformatora!

Na uvaženje rediteljima. Obzirom na gornju vijest, upozorujemo hrvatske reditelje, odnosno krstne kumove, neku točno paze, kako se upisuju krstne knjige u stolnoj crkvi u Puli hrvatska prezimena, jer ako se ista izkrivljuje, ovako kako na m kaže gornji primjer, to može imati kolnih posledica za same roditelje i njihov u dječu. Pozor dakle!

Socijalisti i njihovi prijatelji. Javljaju nam iz Vinkurana, da je socijalistička deputacija doživila u Vinkurani molit poznatoga perita Miću Rosandu, da im dozvoli da i njega kandidiraju u zaustupstvu, kao prijatelja, koji dieli program. Valja priznati, da bas dobro poznaju lude i odnosje, kad su se i k njemu obratili.

Socijalisti razočarani nad grđom biskom što su ga dozivili u občinskim izborima u Puli, neznađu izmudititi drugi svoju stranu, nego okrivljuju neke "nacionaliste slave" da su glasovali za č. demokratiku. Priznajemo da je glasovalo nekoliko poživinčenih stvorenja, za tu cesarsko-kraljevku, koju su "slavi" ali ne nacionalisti, nego "bigulisti" i "cigarišti", to jest ljudi, koji se prodavaju za put bigula i smrdljivi cigari. Nego, i tih je bilo vrlo malo, a mogli su ih dobiti socijalisti i za sebe. Dosta bi bilo, da su im na vrijeme ponudili ne jedan nego dva "pjata" bigula i malo bolji cigari, n. p.

od onih kakove puše vodje socijalista za sakupljene novčice od radnika, pa bi svim "nacionalistima" bili glasovali sa "misima" glasovnicom. Nikako pak ne smiju socijalisti kritivit. N. S. za djelo tih nesretnika, jer smo mi uvek vršili lojalno svoje, za podizanje svjeti i moralu u narodu. Neka krije sami sebe, zato što baci u hrvatskoj stranci svakom prigodom klipove pred noge.

Tu su pojaljice njihove opore borbe "nella campagna" za koju su se tužili da im Talijani nisu rekli ni "gracija" (Protokol 22./6. 1901).

Ako je tako koli "nacionalni" Slaven iz grada glasovao za c. k. demokratiku, onda na dvor s imenima. Bit će nam draga da ih upoznamo.

Javljaju nam iz Premanture, da je u nedjelju pred crkvom Mati Rosandi putio Premanture neka idu glasovati u grad u što većem broju, a da to nije za Talijane nego za učiniti ljubav načelniku Rizzi.

Pokrajinske:

C. kr. kanceljat — Izazivač. Pod tim naslovom prihajeće "Istranska Edinstvo" (govoreći o razpravi proti našim rođenjubom iz Kastavčine, koji su talijanaskog izazivajućeg mera) Styrna iz Voloskog nadan mesopusti t. g. u krčmi g. A. Spinčića u Milotići, natuknji sljedeće: "Kako je razvidno iz gornjega, izvještaja, bio je upravo c. kr. kanceljat Wontschina (čitat Venčina) neposred učinak smutnje, koja se je dogodila u krčmi Spinčićevu.

Taj uzorni činovnik izazivao je hrvatsku stranku nesamo izazivajućim užaljicima, nego dapaće i samokresom! Poptali smo se, što mu se radi toga, dogodilo, te smo doznali, da je bio od državnoga odvjetničta tužen samo radi prekršaja po § 431. K. Z te čak i od te obuzbe oslobođen. Bez tužaća!

Odsudjen talijanski svećenik Iz Vodjana piše nam, "da je bio tamo ovih dana od kotarskoga suda, odsudjen talijanski svećenik Nicolić, rodom iz Dalmacije, radi uvrijeđenosti". Tužio ga je bivši predsjednik upravnog vijeća u Rakiju Jakov Travić. Sud ga je kaznio sa globom od K. 25.

Iz Barbana piše nam 19. t. mj. Otkad pamlimo mi mladi u našem mjestu postoji javna pučka škola. Posto je naukovni jezik u toj školi hrvatski, moralo bi je po zakonu i po svakom pravu metnuti izvana na zid napis ili tabelu ili platu sa natpisom u hrvatskom jeziku, da se znače, da je tu hrvatska pučka škola. Ali sta će zakon, sta li prav, proti volji naših krnjela. Dosta je, da oni samo izraze jednu želju i takva krnjelska želja je našim poglavatom sveta zapovijed!

Talijanski reformatori — proti svomu biskupu. Glasilo mladih talijanskih svećenika — reformatora, glasoviti "L'Amico" izprazio je opet jednom svoju vreću pogrda i kleveta na slavensko svećenstvo Primorja, koje se punim pravom protivi izgonu hrvatskoga i slovenskoga jezika, iz naših crkava. Mladim latinskičarom dolazi od bijesne pjeva na usta, jer im nede da plesu; liberalni i državni i slavenski svećenici onako, kako oni sviraju. Židovsko glasilo Cifutić od dne 8. t. mj. opaža na prosjev rečenog nazovi katoličkog lističa proti slavenskom svećenstvu, da je protivred talijanskog svećenstva napera proti biskupu Sierku, to mu promicatelju za štažniku slaviziranja svećih obreda (?). Posto je čifutić u nojužem savezu sa suradnicima i podupirajući nazovi katoličkog lista, to mu rado vjerujemo, da je talijansko svećenstvo i ovim putem ustalo proti svomu biskupu.

Iz Omiljja — pišu nam: Dne 14. t. mj. prikazao je pred prestolje svećinjskog preporuči, misu nadomisnik Ivan Kumbić točić. Ovom zgodom sakupila se prilična svotica za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru, bila je odposlana na upraviteljstvo

iste. Njegovi štovatelji ga još jednom ovim putem pozdravljaju željeći mu, da ga svečinjski uzdrži na mnogaja ljeta zdrava, jaka i svježa duha na korist svete crkve i svoga naroda! Živio!!

Za prkos-gimnaziju. Talijanski abiturienti na njemackoj, državnoj gimnaziji u Trstu odasli su društvo za podršku talijanske realne gimnazije u Pazinu 108 kruna. Taj čin talijanske mladeži bio bi sam po sebi hvalevredan i nebi mu moglo biti privoroga s nijedne strane. Ali popratnica, kojom popratiše taj dar talijanskoj prkos-gimnaziji u Pazinu, oduzimlje onom činu svaku plemenitost i pokazuje darovatelje u najgrijanijem svjetu. Ne salju oni onaj novac u podršku siromašnijim djakom one gimnazije, ne kame oni u pomoć priskočiti mizdarom, oskudnjoj školi, već salju svoj novac iz mrzke osavete, iz grejusnog fanatizma, koji ruži svako blće, najpače mladež, koja nebi smjeli znati za strast i mržnju, koja bi se morala odusevititi za sve, što je užvišeno i plemenito.

Talijanski abiturienti njemacke gimnazije u Trstu odaslaš onaj novac realnoj gimnaziji u Pazin jedino radi toga, jer bijaše ista ustrojena za to, da načak i hrvatskoj državnoj gimnaziji!!! To su izrično naglasili i doista plemeniti širitelji i promicatelji talijanske kulture u našem Primorju. Talijanski abiturienti iz mržnje do državne gimnazije sa hrvatskim naukovnim jezikom u Pazinu sakupljaju novac ter se veseli, sto je podignuta talijanska prkos-gimnazija samo za to, da načak i hrvatskoj. I to bijaše jedini i pravi razlog ustrojenju prkos-gimnazije. Nije taj odlučivala ni potreba, ni broj djaka, ni želja za pravosvetom, već jedino prkos i osveta. To priznaju jasno i glasno talijanski abiturienti, koji si nisu to stalno iz prsta izsiderali. Dà prkos i osveta bijaše jedini i pravi povod ustrojenju talijanske realne gimnazije u Pazinu. Po mnenju talijanskih mladih fanatika ogromna većina stanovništva Istre, Hrvata i Slovenaca, neimaju prava do jedne srednje škole u hrvatskom jeziku, jer to zahtijeva talijanska brutalna, jer je tobobi hrvatska gimnazija Talijanom pogibeljna. Talijanska manjina istarskog stanovništva ima podpunu gimnaziju državnu u svojem jeziku, ima talijanske srednje škole u Trstu, ima sada i prkos-gimnaziju u Pazinu, ali ipak neće, da bi se i Hrvatom i Slovencem otvorilo bolje prosvjetje, da se mogu i oni za što više naobrazili nego li su radnici i zanatlije. Toga neće plemeniti a talijanska mladež, jer njoj to nedopušta mržna strast i gojusni fanatizam. Ta mladež očituje je najbolje sama — premda nije moralna — sto će reći odgoj u nematskom jeziku, ali ona bi ipak htjela, da se hrvatska i slovenska mladež Istra i nadalje muže u tudjem njoj jeziku, da se bori ne samo sa predmeti već i sa tujim jezikom ili da ostane za uviek u tini, gluposti i neznanju. Zar nije tako krasna talijanska mladež plemenita i dobra? Doista jest, kao da je juče došla do sredine ljudozadera!

Izbibili pravdu. Iz Voloskoga pišu nam da su tamošnji dionicari glasoviti opatijskoga kazina silno potri, jer da su izgubili pravdu i u zadnjoj istanci su tvođkom braču Schimpf iz Beča. Osuda glasi, da moraju kazinu i platiti K. 16.309/62 po 6% interesa od 24. febrara 1896. i povrh toga troškove pravde u iznosu od K. 2060. Kazina i nisu dinkle izgubili savog ogromnog kapitala, nego moraju dobiti doplati po svakoj dionici K. 53. Zaista krasan dobitak što su ga dionicarom pribavili talijanski kolovodje Voloskog-Opatije. Mi ne pojmojemo kako mogao biti izgubljeni toliki novac bez svake koristi. Punim pravom kaže tamošnji "Narodni List", da bi htjeli takvi direktori preuzeći Volosko-opatijsku občinu, koja bi bila osuđena u prave ruke.

Proti filoskeri. Budući je po vjetstvima dokazano, da se u por. občini Fazana nalazi u vinogradim tisuća usećen illi filoskeri, ovaj c. k. kotarski kapetan na temelju §§ 1. i 4. zakona od dne 3. aprila 1875. drž. zak. lista br. 61 pronašao je potrebitim odrediti što sledi:

I. Bezuvjetno zahtijen je izvajanje slijedećih poljskih proizvoda i predmeta iz čitave mještane občine Pula u obči:

1. Trsje i dijelovi trsa, kao što su na pr. razsadnice, rozge, poležnike ili vabci, mladice svake vrsti i lišće trsa.

2. Izkorenjeni panji (okoči) odpadci odrezanja mladica ili snopovi rozgra, žik srećnice, korenje i drvo trsa bilo to u friskom ili posušenom stanju.

3. Obične trslike jurve rabljene, izdanki iste bilo friski, bilo suhi.

4. Drveni kolci i mljave jurve upotrebljeni.

5. Korenje i žile srećnice od uljike isto od bekve ili žukve, od voćaka friskih i suhih.

6. Gnoj, zemlja crnica, zemlja, gnoj proizlazeći od odpadaka bilinskih u trulom ili gnijilom stanju.

7. Zemaljski proizvodi u obči s kojima bili bi pomješani u svrhu omota ili pakovanja ili u drugu koju svrhu, dijelovi trsa ili drugi proizvodi označeni pod članicima 1.-7.

II. Iz gori označene mještane občine dopušta se izvajanje odnosno uvažanje u nezaražene občine slijedeće vrste zemaljskih plodina:

1. Grožđe, samo ako je zgnježeno i pospremljeno u zatvorenih sudovih.

2. Dropine, grozdovi, ljupine grožđa, priredjeni u zatvorenih posudah.

3. Grožđe za stol bez mladica i lišća.

4. Krma friski i suhi, kao trava, sierak, djetelinu, liekarice, sieno, slama itd. samo onda, ako su providljivo u svrđebom izvori, izdanom od občinske oblasti, kojom se potvrđuje, da su gornji proizvodi ubrani na zemljistih, na kojima neimade trsja i da su najmanje 20 metara odalečeni od trsničkih nasada.

5. Rastline se korenjem za kultiviranje u veliko, voće, uljike, za vrlove i u obči za razsadišta odlažene u svrhu presadjivanja — mogu se izvajati jedino, ako providljivo izvornom svrđebom, kako zahtjevano pod članom 4. poglavje II.: trslike občine, mljave i kolci, samo da budu prije lišeni lišća i odrezeni vršak na jednom od člankih, a da drugim hude olijestena kora i končno da budu zašiljeni ili ošpicani na debelom kraju.

III. Dopusu se izvajanje i uvažanje iz gori označene mještane občine u nezaražene občine slijedeće vrsti zemljistnih plodina:

1. Proizvodi ratarstva kao povrća voće odlažene za zivež ili kao prvotnih predmeta u svrhu obrtni i za konserviranje.

2. Proizvodi voćarstva, t. j. voće bud koje vrsti izuzamsi grožđe, za koje imaju vrednosti propisi poglavja II. članak 1. i 3.

3. Sjemenja svake vrsti.

4. Proizvodi cvjetolojstva i vrtnarstva kao i cvetice, ako ova nisu sadržana u poglavju I. članak 5. i 7. u poglavju II. članak 5.

5. Svi ratarški proizvodi označeni u poglavljih I. i II.

IV. Odredbe u poglavljih I. i III. vredne napose također za izvajanje, odnosno uvažanje iz filoskerom zaražene občine Fazana u druge poremećene občine, koje su jošte u mještanoj občini Pula slobodne od zaražuju filoskeričnoga.

V. Daljnje odredbe potrebite za začinjanje, da se razsiri okruženje od filoskeri, poprimiti će se naknadno položaj vještackoga minjenja.

Gospodari nosada više odaljenih ili okruženju manje izloženih, dozna su također izvajati te ovom c. k. kot. potpored.

